

PRATIK DERS

Numërorët themelorë dhe rreshtorë

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

Numrat e shqipes, dallimi mashkullor-femëror te «tre» dhe «tri», dhe formimi i numërorëve rreshtorë.

Numërorët themelorë dhe rreshtorë

Numërori tregon sasi ose radhë. Numërorët **themelorë** u përgjigjen pyetjeve *sa?*, kurse ata **rreshtorë** pyetjes *i sati?*

Numërorët themelorë

1-10	11-20	Dhjetëshet dhe më tej
një, dy, tre/tri, katër, pesë	njëmbëdhjetë, dymbëdhjetë, trembëdhjetë	njëzet, tridhjetë, dyzet
gjashtë, shtatë, tetë, nëntë, dhjetë	katërmëdhjetë, pesëmbëdhjetë, gjashtëmbëdhjetë	pesëdhjetë, gjashtëdhjetë, shtatëdhjetë
—	shtatëmbëdhjetë, tetëmbëdhjetë, nëntëmbëdhjetë, njëzet	tetëdhjetë, nëntëdhjetë, njëqind, njëmijë, një milion

«Tre» apo «tri»? — dallimi që gabohet më shpesh

Numërori 3 është i vetmi që ndryshon sipas gjinisë së emrit:

Forma	Përdoret me	Shembull
tre	emra mashkullorë	tre djem, tre libra, tre muaj
tri	emra femërorë	tri vajza, tri ditë, tri net

I njëjti dallim ruhet edhe te *njëzet e tre djem / njëzet e tri vajza*.

Numërorët rreshtorë

Ata formohen me njëjën e përparme + numërorin, me disa forma të veçanta për numrat e parë:

Numri	Mashkullore	Femërore	Shembull
1	i pari	e para	muaji i parë , klasa e parë
2	i dyti	e dyta	kati i dytë
3	i treti	e treta	java e tretë
4	i katërti	e katërta	vendi i katërt

Numri	Mashkullore	Femërore	Shembull
5	i pesti	e pesta	kati i pestë
10	i dhjeti	e dhjeta	faqja e dhjetë

Përdorime praktike

- **Mosha:** Ai është **tetë** vjeç. — me jam, jo me kam.
- **Ora:** Ora është **tetë** e gjysmë.
- **Data:** Sot jemi **më** dymbëdhjetë qershor.
- **Klasa dhe katet:** Jam në klasën **e nëntë**, në katin **e tretë**.
- **Thyesat:** gjysma, një e treta, tre të katërtat.

Fjalët sinjalizuese

Pyetja **sa?** kërkon numërorin themelor; pyetja **i sati? i cili me radhë?** kërkon rreshtorin. Fjalët **rreth, afërsisht, mbi, nën** shoqërojnë sasitë e përafërta: *rreth njëqind banorë*.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
tre vajza	tri vajza	emri është femëror
tri djem	tre djem	emri është mashkullor
Ai ka tetë vjet.	Ai është tetë vjeç.	mosha shprehet me <i>jam ... vjeç</i>
klasa i nëntë	klasa e nëntë	nyja përshtatet me emrin
njëzet e një vajza me tre	njëzet e tri vajza	dallimi ruhet edhe te numrat e përbërë

Provo vetë

1. Në klasë ka ___ vajza. (*tri*)
2. Bleva ___ libra. (*tre*)
3. Janari është muaji ___ i vitit. (*i parë*)
4. Banoj në katin ___. (*e pestë*)
5. Java ka ___ ditë. (*shtatë*)

Burime dhe referenca

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.